

La Veu de

SETMANARI REC

Any Ier

Tortosa, 17 Desembre

CRÓNICA OFICIAL

DOCUMENT IMPORTANT

Ab verdadera satisfacció reproduhim la hermosissima salutació que la *Unió Catalanista* envia al poble de Tortosa, per mitj del següent y molt important document oficial, suscrit pel insigne patrici é il-lustrat Enginyer D. Manel Folguera y Durán, President d' aquella incansable y patriòtica Corporació que tant se desvetlla en benefici de tota Catalunya.

Nostre agrahiment es inmens y estém molt reconeguts á la *Unió Catalanista* per la forma distintiva y carinyosa que s' ha servit emplear al dirigirnos lo document que 'ns honrem en trasmetre á nostres columnes pera satisfacció de les personnes que firmáren l' *Adhesió del poble de Tortosa* á la causa catalana.

Diu així:

LO PESIDENT

DE LA

"UNIÓ CATALANISTA," SALUDA

Al Sr. D. Francesch Mestre y Noé, de Tortosa, y 'l felicita coralment per la hermosa manifestació del poble de Tortosa envers la *Unió Catalanista* ab qual acte s' honra moltissim vostra saludable iniciativa patriòtica.

Ab tal motiu á Vos y á tots els firmants del referit hermos document vos envío grants mercés pels vostres oferiments que sempre han de trobar en la Junta Permanent de la *Unió* carinyosa acullida.

Don Manel Folguera y Durán li ofereix ab aquest motiu lo testimoni de sa consideració més distingida.

Barcelona, 8 Desembre 1899.

LOS OFERIMENTS DE Á CATALUNYA

Lo desengany rebut a prometenses de 'n Silvela enganyifés de 'n Polaviejo ensopirnos ens ha de servir y de coratge.

Lo mohiment regional molt sossegat. Catalunya diferent la emburbulluda toral, sense flayrar la fera sentava mansa com l' any nosaltres, pera udolar, desp.és, rament, allá..... ahont perilla la integritat nacional y 'l benestar patria.

Catalunya treballava ap la fira que busca sos tresors solcant la sens' adonarse de res més....

prompte surt un home en acte pregeneració! y arrasta en sa esbranzida la fé de tot un poble á qui jura fidelitat y promet la reivindicació de sos furs y llibertats..... Després....

Aquell home qu' un jorn s' arroçegava trontollat, s' aixeca plé d' espasme; corre envers lo Palau, s' enfila per les runes d' un castell mitj derrocat y un colp dal de tot, llansa una mirada estranya; sos llavis febrosenchs esclatan ab una forta rialla mafistofélica, quelcom pareguda á la d' un infelis joglar.....

Al cap d' una estona, tan curta com lo sisgalletjar del llamp, lo mateix ressó trasmet aquella rialla á les serralades del guadarrama desd' ahont la diabólica llei de repercussió se cuya d' escampar per ciutats, pobles y viles!...

Ja ho sab tothom. Aquell qu' abans se revolcava pel enderroch de la política, avuy mira ab rabia esferehidora al poble que l' ajudava á aixecarse quan perdut y famolench pidolava 'l concurs de la patria pera el propi reviscolament de la mateixa dintre del ordre juridich, civil y economic.

Tot s' ha convertit en fum; pero res hem perdut en la lluya!

Així com lo mestral purifica l' atmosfera, refresca la terra y favoreix la vegetació, les falories dels regeneradors ens han deixat un cel esplen-

Nosaltres, cop de man!
¡Catalunya y avant!

Francesch Mestre Noé.

Tortosa, 15 Desembre, 1899.

Comedia parlamentaria

Si hi hagnés algú que espera encara la regeneració d' Espanya dels Governys y Parlaments, quedaria desenganyat al llegir las ressenyias de las últimas sessions del Congrés.

Govern y oposicions, tots á igual altura. ¡Tots fent una comedia indigna! Tots burlanse descaradament del poble que paga y sufreix el domini d' aquests burócratas; polítichs ignorant quina tutela es vergonyosa aguantar.

Ni una veu honrada y viril s' ha aixecat al Parlament pera bescantars-los!

En Silvela parlant en nom del honor y la dignitat de la majoría pera fer aprovar el presupost de Marina! En Sagasta fent una oposició que d' una hora lluny se veu que 's comprada. Y entre uns y altres els diners dels contribuyents afanyats treballant, van á parar á la butxaca de tota aquesta purria de Madrid, que viuhen alegrement jugant al Govern

e de tots los joves que 'ns
á Catalunya no n' hi
e tingués vot ni veu
quefes, que tractaren de
Santiago. Encara que
quets foren manats; pero
e no ho va manar cap
nostra terra.

vol divertir tirant chi-
ders culpables de la mort
junti un xiquet en l'
í baix no hi son *los ver-
sables de las desgracias*

Antero Hernandez.

Desembre, 1899.

dels recàrrechs extraordinaris y deduhint
els gastos d' administració que estalviará
l' Hisenda.

Sexta. Si durant el transcurs del Concert,
aprovesxin á las Corts un nou tribut
de caràcter general que no vingui en subs-
titució d' un impost suprimit, podrà ser
objecte d' un Concert parcial entre l' Hisenda
y les províncies concertades.

Séptima. L' entitat econòmica consti-
tuïda com s' expresa en la Base segona,
serà l' encarregada de la cobrança é inves-
tigació de les contribucions é impostos
concertats, ab la més absoluta y plena lli-
bertat d' acció pera son repartiment entre
'ls pobles y entre 'ls Gremis, sense que 'n
cap cas pugui imposar cuotas ó tipus de
contribució superiors á las senyalades per
las Corts.

Dita entitat determinarà la forma de fer
effectius els impostos, sense que pugui per-
cibir un tant per cent de cobrança supe-
rior al de l' Hisenda, y 'l procediment á
seguir pera las reclamacions dels contribu-
yents.

Octava. L' augment de la riquesa con-
tributiva en quant als impostos y contribucions
concertadas, sols se tindrà en
compte al renovarse l' Concert econòmic, é
excepció feta del augment de la riquesa
imponible en la contribució d' inmobles,
conreu y ganadería. Aquest augment bene-
ficiarà á la província flus qu' estiguin
aprovats tots els registres de la riquesa
urbana, rústica y pecuaria ab arreglo al
projecte de llei sobre formació del cata-
stre de sa riquesa territorial presentat á las
Corts per l' actual ministre d' Hisenda.

El resultat del augment de la riquesa im-
ponible respecte á las demés contribucions
é impostos concertats, al ferse la renova-
ció del Concert se distribuirà en la se-
guint forma:

Una quarta part serà á benefici de l'
Hisenda, y per lo mateix se tindrà en
compte al fixar el nou import auyal del
Concert; altra quarta part quedará á bene-
fici dels Gremis y demés contribuyents, y
l' altra meitat se destinarà als Pressupos-
tos d' Obras públicas de la província ó
províncies concertades.

Novena. El Concert podrà ferse efec-
tiu á una regió quan las varias províncies
que la componen, de comú acord el soli-
cit, constituhintse en aquest cas una sola
entitat econòmica que las representi als
efectes del Concert.

Notas regionalistas al extranger

ALEMANIA

Los Estats lliures del sud d' Alemania
no están disposats á acceptar, sense pro-
testa, las cada dia creixents pretensions
financieras del imperi. En aquellas regions
se veu ab gran inquietut que l' govern de
Berlín may ne te prou y que no 's cansa
de demanar. Aixó ha posat en alarma als
païssos que no viuen del absorbent mili-
tarisme germànic. Una de las regions del
imperi que més clar ha parlat sobre 'l par-
ticular ha sigut la Baviera, en nom de la
qual lo ministre Mr. de Riedel ha dit que,
en tots los cassos, los diferents Estats d'
Alemania deurán tenir la garantia de que
llurs pressupòsits no serán absorvits per
las exigencias del imperi. A Saxonía 'l mi-
nistre de las finansas s' ha expressat en
igual sentit. Per lo tant, no es en nostre
païs solzament, com se veu, que s' hi sent
la necessitat de deturar la devoradora acció

Portada de Cuba y Filipinas.

De modo, que segons l' esmentat
diari, tots los que desde la restauració
fins avuy han format los Consells
de ministres eren catalans; perque jo
crech que tants ministeris com 'ns han
desgovernat han contribuhit al derro-
cament y desmoralizació de la *codi-
ciada España*.

Y digui, senyora *Correspondencia*,
també eren catalans los que varen
manar arriar la bandera *roja y gualda*
de la capitania de Manila al devant
de les tropes americanes formades en
guardia d' honor? ¿Y 'ls quefes dels
barcos espanyols que 's van esmorsar
los tocinos norte-amerinos, eren també
de San Celoni?

Aquets periodistes de Madrid, son
capassos de creurers que á Catalunya
no estém enterats de qui son los ver-
dadérs responsables d' haver perdut les
colonies!....

Aquí també sabém que la pallissa
que varen rebre *los castillos flotantes*
á Santiago no eren manats per gent
de la nostra terra.

Lo dia menos pensat 'ns surtiran
aquets *señoritos* en la nova de que
tots los qn' han format les comissions
dictaminadores pera atmetre ó no un
barco de guerra, de la casa construc-
tora, també eren catalans.

Vaja, senyora *Correspondencia*, tor-
nessen al llit qu' aixó es la lluna, y
procuri no tirá 'l mort damunt de 'ls

del centre burocràtic, sino que es per tot arreu, fins en aquells punts ahont las glòries militars son positivas y 'ls prestigis del exèrcit estan en plena vida y vigor, y per lo tant, lo contribuyen sembla que ha de sentir menos la enorme càrrega que l' acapara y 'l distreue de son pes la aparatosa organització de lo que se 'n diu un «gran imperi». Comparis, donchs, entre païssos y païssos y tregui 'l curriós lector las consecuencies.

IRLANDA

Los irlandesos, ab motiu de la guerra inicua del govern britànic contra 'ls boers que defensan sa llibertat y sos bens, han demostrat una vegada més lo profund *separatisme* que té allunyats aqueixos dos pobles que l' Estat anglès vol tenir units. Mentre los fills de la isla màrtir, establerts en lo Sud d' Afrika, han agafat las armas posantse al costat dels transvaalians en contra d' Inglaterra, los irlandesos que viuen à Roma, encara que pertanyents al Catolicisme, no han volgut pendre part en las funcions religioses que la colònia anglesa catòlica ha fet celebrar en sufragi dels soldats morts en la guerra. A la ceremonia hi ha assistiren los semenaristes dels colègis anglès, escocés y canadià. Los sacerdots y 'l colègi irlandés, com havéndit, no sols s' abstingueren de concorre als funerals, sino que, desde 'l primer dia en que la guerra fou declarada, feren saber per endavant que jamay pendrían part en cap ceremonia, encara que fos purament religiosa, celebrada en honor dels que moren en defensa d' una causa inmoral é injusta.

Y ara que vingan los «mansos y humils de cor» á parlarnos d' exageracions quan los catalanistes nos arrimem á la banda en moltíssimas ocasions ab tal de no fer «lliga» ab cert elements qual companyía no pot, encara que ho sembli, afavorir á la causa que defensém.

Premguém exemple dels irlandesos. Ni per pregat á Deu pels morts, ni per fer obras de misericordia, volen anar acompanyats ab sos enemicxs.

AUSTRIA-HUNGRIA

Desde que foren ministres en Badéni y en Thus no s' havia pogut may lograr que s' avinguessin á tenir una conferencia 'ls txecxs y 'ls alemanys pera tractar d' apaybagar los odis que 'ls separan y avenirse en las diferencies que divideixen profundament aqueixas dues nacionalitats. Ara de poch, donchs, y després de llargas negociacions del govern y de la dreta parlamentaria, s' ha lograt que 's reunissen y 's parlessin representants de las dues rassas rivals, relativament al punt capital de la cuestió, com es lo de las llenguas pera la Bohemia y la Moravia, ab lo qual se tractava de posar á terme la obstrucció y fer possible al Parlament votar lo compromís y 'ls pressupòsits avans d' acabar l' any.

Mes, degut á la intranzigència dels uniformistes alemanys y la fermesa ben noble dels txecxs han fracassat las tentatives d' avinensa. Los txecxs han exigit sempre, pera renunciar á la obstrucció, la introducció immediata de sa llengua nacional en los directes ahont lo txech es únicament parlat y també en los districtes mixtes de la Bohemia, y la Manavia á lo qual los alemanys no s' oposaren; exigint en cambi la realització de certas reivindicacions que pretenen á favor de la causa alemana.

**

En la Cambra húngara ha sigut última-

ment objecte de discussió la interacció que 'l diputat Barabas, del partit de la independència, ha dirigit al govern abmotiu dels casticis imposats als reservistes que respondieren al esser criats per los officials alemanys, ab lo més húngar *jelen* en lloch de la paraula alemana *hier*. Aquesta discussió doná lloch á un gran escàndol, havent sigut secundats los del partit de la independència per los del partit polítich popular.

Naturalment, guanyaren per ser més los partidaris de la imposició y del uniformisme, aprobat la conduta dels quefes tudesos, que maltractaren als pobres soldats pel *crime* de no saber parlar una llengua periòdica forastera.

FILAND'A

En la festa que no fa molts dies se celebra en aqueixa regió per la premsa, ab un fi caritatius, hi part ab lo poble, com pera protestar de les mides vexatorias del govern imperial. Lo periodisme està molt estès per tot lo gran Ducat, no hi ha població d' alguna importància que no compri algun diari.

A Helsingfors se feren entre 'ls espectacles que a la multitud, figuraren representacions alegoriques y pessas teatrals poble en la història de la en las desgracias que l' i y ara de poch. Un de aquestas paraules al dolorosos pera 'ls bons f boers á l' Africa han pres defensar sa llibertat; nosa nostra nacionalitat y nos medi d' un constant! *Per* premsa es una poderosa hùs y contra tota instació filandesa y flight avans. *Certs fets* desos: «Los mas pera efensarem dignitat per centrevall. La arma contra tot ció.

En lo millor de la central suspengué la publicació de dos periódichs finlandesos. No es la primera vegada que aixis s' ataca á les llibertats del país fins ara fa poch autònom. Una comisió de la gent del camp demaná al general governador pera que fos aixecada la suspensió dels periódichs de la localitat á lo que 's negà aquella autoritat militar-administrativa, aconsellant als partidaris que no fessen cas de las relacions dels periódichs.

TURQUIA

L' infelís Abdul-Hamid no viu pas tranquil en los estatges de Yildiz-Kiosk, malgrat guardarli las espallasses y tolerarli las horribles malifetas aqueixa borda y cínica diplomacia europea y comptar ab la amistat del *Caballer del Cisne*...

A Turquia 'l partit dela «Joves Turchs», dona moltes estonias d'engunia y d' esglay al «Amo dels creyents», qui correspon als travalls que aquells patriotas fan pera lluirar á son país de tants oprobis com lo deshonran posant en pràctica mides repressives ó preventives que produheixen, com es de suposar, un efecte del tot contrari al partit creixent cada dia en proporcions que alaran als fidels servidor del gran (!) turch, y, lo que es més significatiu, los afiliats á la agrupació política son als funcionaris y las classes més ilustrades.

MADAGASCAR

Veusquí perque las colonias, en general, renegan de la metrópoli, y procuran lograr sa llibertat encara que la sanch dels naturals... y dels «colonisadors» ameris sovint la terra. Com pera mostra n' hi ha prou y massa en un botó, doném lo següent retall, que es d' una elocuència convincent y porta en si tots los comentaris.

La «Politique coloniale» ha publicat la següent informació, no fa pas gayres dies: Un jove oficial d' infanteria de Marina, del cos d' ocupació de Madagascar, que estava embarcat dirigintse á França, fou detingut per ordre del general Pennequin, governador general interí de la gran colònia austral francesa. A dit oficial se l' acusa de gravíssimes inculpacions. Arbitriament fou posat pres á un governador indígena; ha fet fusellar á tort y á través, ha subjectat al torment á molts infelisos del país, ha confiscat capritxosament remats, ha fet edificar varies construccions pera son profit personal, per compte y meytat ab son germà, en qui forma societat, intentant establir una colònia particular. Per aquesta colla de «mèrits» ha sigut condecorat l' aprofitat oficial francés per «fets de guerra» en los quals li fou materialment impossible pàndrehi part, «circumstancia agravant, diu la *Politique coloniale*, que farà necessaria una informació per exigir les degudes responsabilitats.

Es realment vergonyós, que en la república Fransa passin aquests escàndols, perillós pera sa «integritat» territorial. A Espanya, per exemple, per molt menos, segons «datos oficiales», se perderen les colònies, malgrat esser lo jou ab que estaven unides ab la mare pàtria d' una suavitat que ni la seda. O sino que parli 'l general Weyler y altres no menos «ilustres» personatges.

Pelegrí Casades y Gramatxe.

Nostre programa y avant

«Ay lo catalanisme ha travallat á l' ombrarriar á la realació dels seus

ideals. Defensor dels principis honrats que sustenta, ben clars y á la llum del sol los va exposar á la Reyna Regent d' Espanya en sa vinguda á Barcelona y ben clars y concretament los va donar al país en la Asamblea de Manresa de 1892.

Com allavars diguerem, enteném avuy que han de quedar á càrrec del poder central del Estat espanyol las relacions internacionals, l' exèrcit de mar y terra, las relacions econòmiques d' Espanya ab los demés païssos, la construcció d' obras públiques de caràcter general, la resolució de totas las cuestions y conflictes inter-regionals y la formació del presupost anyal de gastos, al que deurán contribuir las regions á proporció de sa riquesa; tot ab la organització corresponent y adequada.

Pero enteném que correspon al Poder regional lo régime intern de Catalunya, y que ha de constituirse aquesta manténing lo temperament expansiu de sa legislació y segons sas necessitats y son modo de ser.

En consecuència, volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que á Catalunya desempenyen càrrecs públics: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sinó tot quant se refereixi á la organització interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutjes y magistrats, y que dintre de Catalunya 's fallin en última instància 'ls plets y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions é impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forsova presti servei tantos dintre de Catalunya.

Aquest es nostre catalanisme dintre d' Espanya; aquest es lo nostre regionalisme dins de Catalunya. Aixó es lo que volém; per això aném; á n' avíó arribaré al no trigar gayre.

(Del Manifest de la «Unió Catalanista», del dia 16 de Mars de 1897).

TORTOSA

LAUS TIBI.

Salut! ciutat heroyca vora la mar posada
hont gentil t' enmirallas sonrhlen:
tu de la vella patria ets la guayta avansada
Catalunya y Valencia
ab llás de germanó vás estrenyent.
Es teu lo geni altivol dels fills de nostra terra;
dos sols de gloria tan colrat lo front,
y l' vent que uolant passa la Saguntina serà
se pert vora del Ebro
que naix al Pyrineu y ab tu's confon.
Un jorn l' indomit celta vegeres mitx selvatge
per las cabanyas y 'ls clapers gegants,
vora la sorra fina de ta lliquenta platja
tot adorant uns idols
als que cremava encens afalagants.
També la impura Roma sa purpra arrosegava
per tas hortas floridas de verdor,
y uns murs de roca forta á ton entorn
fent la muralla eterna,
que va lluyia ab lo temps derrocador.
Mes trepitxá sas aras la gent alta y neruda
que duya nú lo pit y rotx l' aser,
que l' mon estremir feya y era del Nort v. inguila
pera lluytā indomable
y sotsmetre 'l Mity son poder.
L' emna encallà
que duva sa conau

enderrocant lo reyne més potent,
y 'ls barbres acotaren la ensuperbida testa
devant la Mitxa-lluna,
que va engolir de cop tot l' occident.
Y 'ls segles rodolavan ab la maror confosa
que barreja costums y llibertats;
la gent de Catalunya te contestá, Tortosa,
y tu fores la perla
y la joya millor de sos estats.
Ton brás era de ferro, y sempre al crit de:—Guerra!
Com heroes s' aixecavan los capdills:
las donas tortosinas ván deslliurar la terra
ab la gegant empresa
que enorgulleix encare los teus fills.
Y tu gentil y hermosa, com Vénus somrisenta,
vora 'l Mediterrani dorms vetllant,
rebent lo vent del' Africa que 't fá tornar valenta
y l' buf de mastralada
que devallant del Nort te crida:—Avant!
Jamay qué l' alé senti de ton ayre puríssim
sabrà lo que vol dir l' esse' covart:
tens glorias, bona terra y flors d' olor dolcissim:
y hermosas doncelletas
de cor de verge y de gentil esguart.
Ets la clau de la terra y 'l primer arch de gloria
que Catalunya mostra als de Mitx-jorn;
ets la primera fulla del llibre de la historia,
y la enlayrada torre
que vetlla de la patria tot l' entorn.

Arthur Masriera Colomer.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 17, San Llatzer. — Dilluns, dia 18, Nostra Senyora de la Esperanza. — Dimarts, dia 19, San Nemesi. — Dimecres, dia 20, San Domingo de Lilos, (dejuni). — Dijous, dia 21, San Tomás. — Divendres, dia 22, San Zenon, (dejuni). — Dissabte, dia 23, Santa Victoria.

NOTICIES

Tenim el disgust de manifestar á cuantes personnes ens han enviat originals pera LA VEU DE TORTOSA, sense firmar, que nostra publicació sols insertarà aquells que vinguen autorisats ab la firma del autor, qui podrà, després d' aquest requisit, amagar son nom en lo pseudonim que més li agradi.

Doném les gracies á nostre molt volgut confrare *La Veu de Catalunya* per la reproducció de nostre article «Lo Regionalisme y 'l centralisme de Barcelona» y per les paraules que, ab aquest motiu, dedica á nostre estimat company Sr. Mestre y Noé.

S' está trevallant pera constituir en aquesta ciutat una *Cambra de Comers*, quals resultats pràctichs han obtingut ja aiguunes poblacions d' Espanya.

Hem rebut la important Revista *L' Atlàntida*, número 117, en que segueix la publicació per folletí de las obras *Sureda y C.º* de D. Teodoro Baró y *¡No es pot dir!* de A. Ferrer y Codina, estrenadas ab gran èxit en la present temporada en lo Teatro Principal de Barcelona.

En aquest número també publica el primer folletí del quadret en un acte; titolat *Turbonada!* original de D. Modest Urgell, é ilustrat per ell mateix.

Ja que la questió del ferrocarril de Val de Zafán á la Rápita haviat s' haurá resolt favorablement á la comarca de Tortosa y ab la creencia que lo millor de tot es lo de comensar á tractar ab alguna casa constructora, un amich nostre s' aprés lo fatigós treball de sondejar l' espirit d' algunes cases estrangeres que s' troben en condicions pera 'l cás.

Tart ó denjorn donarérem compte als llegidors de LA VEU DE TORTOSA, de les gestions que s' haigin fet envers aquest important assumpto.

Hem rebut un volant de l' Alcaldía en el que 'ns diu, que, gracies á les gestions del senyor Alcalde, lo senyor Delegat de Hisenda ha prorrogat el pago de la contribució territorial, industrial y urbana hasta 'l dia 18 del mes present.

Auy honrérem nostres columnes ab la publicació del tan ben escrit com erudit article titolat *Notes regionalistes al Estranger*, original de nostre ben volgut amich, lo distingit arqueolech D. Pelegrí Casades y Gramatxes á qui felicitém coralment.

Se troba gravement malalt nostre particular amich D. Domingo Manuel, Administrador del Banc de Tortosa, havént-sili administrat el Santíssim Sacrament.

De tot cor li desitjém la salut perduda.

En la impremta d' aquest setmanari trobarán nostres llegidors, sellos y targetes postals catalanistes.

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ d' aquest periódich: A Tortosa, Llibreria Mestre, y en aquesta impremta.—A Barcelona, Llibreria de D. Francesch Puig, Plassa Nova, 5, al preu de 0·50 céntims al més a Tortosa y 1·50 Plas. trimestre fora.

Imp. de E. Cantero, San Blas, 34, Tortosa.